

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

539. An Pensionarius id, quod sibi ex pensione superat, teneatur ex justitia in pios usus impendere; an verò possit pro libitus dispensare de fructibus ex pensione perceptis, quin & testari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

2. Respondeo ad secundum primò: Tenentur tamen hodieum ex constitutione Pij V. *Ad perpetuam rei memor.* quæ est in Bullar. novo 137. recitare quotidie officium parvum B. Virginis. Ventrigl. *loc. cit.* Lott. l. 1. q. 45. n. 16. (addens ex Navar. in *man. c. 24. n. 8.* ante hanc constitutionem hos pensionarios ratione pensionis non fuisse obligatos ad preces aliquas fundendas) Corrad. in *pr. benef. l. 1. c. 5. n. 160.* Azor. *loc. cit.* dicens, constitutionem illam tenere & ligare. Barbof. *loc. cit.* Garc. *loc. cit.* n. 69. citans præter alios Ledesm. p. 2. tr. 9. c. 4. *concl. 6. difficult. 2.* Vegam. p. 2. c. 65. *casu 1.* Rodriq. to. 1. c. 140. n. 5. Aragon, & c. qui dicant hanc constituit. esse usum ac consuetudinem receptam. Contra Valent. to. 3. 2. d. 6. q. 2. p. 10. Cuchum, Vivald. & alios, qui dicant non esse usum & consuetudinem receptam.

3. Respondeo ad secundum secundò, teneri ad hoc istiusmodi pensionarios sub amissione fructuum, seu onere non faciendi fructus suos, & eos perceptos restituendi. Azor, Garc, Lott, *ll. cit.* juxta ipsa verba dictæ constitutionis Piana. Et quidem cum proportione ad beneficiatum omitentem horas canonicas, ita ut sicut ille, si omnes horas unius diei omitat, amittit fructus correspondentes illi diei; ita etiam pensionarius ille omitens dictum officium unâ die, amittat fructus, seu partem pensionis correspondentem illi diei. Azor. *loc. cit.* itidem juxta eandem constitutionem utpote in quam, postquam declarasset Papa, qualiter amissio illa fructuum ob omissionem officii canonicum à beneficiato adaptanda & proportionanda singulis diebus, & omissionibus, subjungit: pari modo ad dicendum officium B. Virginis se obligare pensionarios. Idem sentit Barbof. *loc. cit.* ubi ait, teneri hos pensionarios sub eadem pœna ad recitandum hoc officium B. Virginis, sub qua tenentur beneficiati recitare horas canonicas, teneri quoque sub mortali peccato tales pensionarios ad recitandum dictum officium B. V. ex Graff. l. 2. c. 50. tradit Lott. *loc. cit.*

4. Varias nihilominus limitationes harum binarum responsionum ex Bonacina *de horis can. d. 1. q. 2. p. 4. n. 7. & 8.* adducunt Ventrigl. & Barbof. *ll. cit.* Primò, quòd si pensio reservata in caput seu personam unius in commodum alterius, ille solus teneatur dicere officium, in cujus commodum pensio constituta. Secundò, non teneri illum ad recitandum hoc officium, cui confertur pensio absque prævia conditione status clericalis, etiam si is alias esset regularis. Tertio, quòd, qui ut clericus percipit pensionem, satisfacere possit recitando horas canonicas; quin & quòd talis pensionarius sacris initiatus, vel habens præter pensionem beneficium, satisfaciatur sola recitatione horarum. Quibus adde limitationem illam; quòd dicta constitutio Piana loquatur de eo tantum, qui pensionem ut clericus percipit, ita ut percipiens pensionem titulo sæculari non teneatur recitare dictum officium, sive sit pauper, sive dives, sive pensio excedat sexaginta ducatos, sive non. Garc. *loc. cit.* n. 68. contra Vegam perperam pro se citantem Rodriguez, Econtra tamen etiam has binas ampliationes subjungit Barbof. *loc. cit.* n. 14. ex eodem Bonacina, nimirum eum, qui cessit pensioni solum in parte, non deobligari à recitatione dicti officii (secus ac ille, qui in totum liberaliter cessit pensioni) quia adhuc titulo clericali possidet pensionem. Idemque, hoc est, teneri adhuc recitare illud

officium tanquam probabile videri Bonacina de eo, qui concessit redimi pensionem, accepta nonnullorum, pura sex vel quinque annorum anticipatâ solutione.

Questio 538. An pensionarius ratione pensionis teneatur ad residentiam, vel servitium per se, vel alium præstandum in Ecclesia?

Respondeo negativè: Idque etiam si intitulus esset. Ventrigl. *loc. cit.* n. 91. citans Gonz. ad reg. 8. gl. 5. §. 5. n. 11. qui plures alios refert. Quod tamen intelligendum, nisi pensio assignata esset in stipendium, v. g. pro pulsandis campanis & similibus. Ventrigl.

Questio 539. An pensionarius id, quod sibi ex pensione superest, teneatur ex justitia in pios usus impendere; an verò possit pro libitu disponere de fructibus ex pensione perceptis, quin & testari?

Respondeo ad primum: Non convenire in hoc AA. nam affirmant aliqui cum Nav. *de retrib. Eccles. q. 1. n. 74.* apud Azor p. 2. l. 8. c. 12. q. 4. pensionarium non secus ac beneficiatum ad hoc compellendum esse, eò quòd pensio sit quædam portio ex fructibus beneficii detracta; fructus autem beneficiorum cum hoc onere ad quolibet perveniant, ut quidquid ex ipsis supererit, in pios usus cerogetur. Econtra durior videtur aliis hæc Navarri sententia, & oppositum censent Azor *loc. cit.* citans Covarr. *de testam. c. cum in officio, n. 6.* Gig. *de pens. q. 52.* Paul. Rom. *de pens. q. 8. vers. 10.* Redoan. *de spol. clericor. q. 5. §. 1. n. 27. & 28.* eò quòd, quidquid sit de beneficiatis, pensionarius nullo jure canonico communi id facere compellatur; cum pensio detur tantum in alimentum vitæ necessarium, & non ratione ministerii alicujus spiritualis, adeoque, si quid ex hoc alimento supererit, ipsi acquiratur, & nulli alteri ex justitia debeatur.

2. Resp. ad secundum: Similiter in hoc non convenire AA. nam posse de fructibus pro libitu disponere pensionarium negant Nav. *loc. cit.* Sarmient. *de retrib. Eccles. p. 3. c. 5. n. 7.* affirmant econtra Azor *l. c.* citans Covar. Gig. *ubi ante,* ad quos accedit Castrop. *de benef. d. 1. p. 11. §. 8. n. 3.* eò quòd jura id vetent solum de beneficiatis: quin & ne quidem de omnibus beneficiatorum bonis statuant jura, sed pro iis tantum, quæ ratione & jure Ecclesiæ acquirunt, quia hæc tantum sunt, quæ in Ecclesiæ usum converti debent, vel successori in beneficio relinquunt: at pensionarius neque sit beneficiatus, neque fructus percipiat jure Ecclesiæ, sed jure resignationis, gratitudinis, aut simili sibi in alimentum & vitæ subsidium concessio. Castrop. *loc. cit.* proinde nec obstat, quòd ex beneficiorum fructibus percipiuntur pensiones, adeoque videantur obvenire pensionariis cum eodem onere, quo fructus beneficiorum beneficiato; cum, ut dictum, pensionarius non percipiat pensionem ratione & jure Ecclesiæ, cui inserviat, sed ut portionem quandam ad vitæ sustentationem necessariam. Azor *loc. cit.* Hinc

3. Respondeo ad tertium: Testari posse pensionarium de dictis fructibus, affirmant ex eadem ratione iidem AA. Azor. *loc. cit.* (quamvis *cit. l. 8. c. 3. q. 8.* teneat contrarium cum Redoan. *de spol. clericor. q. 2.*

q. 8. n. 32. & q. 3. §. 5. in hoc. n. 12. nempe ex jure novo, vi nimirum constitutionis Pauli III. & Julij III. & Pij V. non posse de residuo ex fructibus pensionis testari pensionarium) & citati ab eo, quibus accedunt Quintadv. *Ecclesiast. l. 2. n. 7.* Menoch. *de arb. cas. 173. in addit. n. 12.* Zerol. *pr. Ep. p. 2. v. pensionarius. §. 25.* apud Ventrigl. *to. 2. annot. II. §. 2. n. 87.* Item Castrop. *loc. cit.* absolute pronuncians, liberum relinqui pensionario, ut possit de fructibus pensionis pro suo arbitratu, tam in vita quam morte disponere ob rationem jam datam *respons. preced.* Sed neque obstat citatas Pontificum Bullas; cum Paul. III. & Julius III. non loquantur de fructibus pensionis, sed de acquisitis per beneficiatum titulo negotiationis, vel aliunde contra canones. Pius verò V. licet constituat, redditus & proventus beneficii, seu valorem triginta ducatorum non excedentes non comprehendi sub spolio, non tamen inde bene inferri, redditus beneficii & pensionis excedentes triginta ducatos comprehendi, sed solum inferatur, relinqui id dispositioni juris communis, ex jure autem communi consistet, solos redditus beneficiorum comprehendi sub spolio clericorum. Negant e contra cum Nav. *loc. cit.* Garc. *p. 1. c. 5. n. 161.* & citati ab eo Molin. *de just. to. 1. rr. 2. d. 145.* quorum sententiam veriorē censet Ventrigl.

Questio 540. An pensionarius teneatur beneficium habitum dimittere, vel etiam nequeat beneficium, vel plures pensiones obtinere?

Respondent primò absolute negativè, sive quòd, licet plura beneficia incompatibilitatem habeant, id tamen non procedat in pensionibus, & sic pensiones, si plures sint, nec inter se, nec cum beneficiis habitis aut habendis ullam inducere incompatibilitatem. Gonz. *ad reg. 8. gl. 5. §. 5. n. 14.* citans Benedict. de Capra *reg. 90. n. 90.* Hojed. *de incompat. benef. p. 2. c. 7. n. 1.* Ventrigl. *to. 2. annot. II. §. 2. n. 87.* qui etiam id procedere ait, etiam si pensiones seu pensio cum beneficio constituta sub eodem testò, nisi fortè pensio data in titulum beneficii: pro quo citat Marantam *p. 2. contror. resp. 33. n. 2. & 21.* citantem alios.

2. Veruntamen rectius & congruentius iis, quæ sub initium hujus tertie partis dicta sunt de incompatibilitate, sentire mihi videtur Azor *p. 2. l. 8. c. 12. q. 7.* nimirum, quòd licet non sit omni ex parte eadem hoc ex puncto ratio de pensionibus, quæ est de beneficiis, dum in his quædam sunt, quæ canones & jura incompatibilia vocant, pensionum verò nullæ jure communi incompatibiles dicuntur. Attamen, cum jure naturali & recta ratione pugnare videret, ut quis plures simul pensiones habeat (idem est de pensione cum beneficio) dum earum una sufficit ad commodam sustentationem, dum enim pensio datur ut vitæ alimentum, si unus habeat plures, quarum singulæ sufficiunt ad commodam alimentationem, habet is tantum alimentorum, quantum pluribus sustentandis sufficit, quòd fiet, ut unus quidem esuriat, alter verò ebrius sit. Neque tamen negatur per hoc, ut idem Azor, uni quoadque licitè plures pensiones constitui posse ob ejus præclara merita, nempe ob literaturam, generis nobilitatem, ob magna in Ecclesiâ merita & beneficia, aliæque dotes. Vide quæ hac in parte dicta sunt de pluralitate beneficiorum.

Questio 541. An, & qualiter pensionarius teneatur solvere onera annexa vel imposita beneficiis, super quo constituta pensio?

Respondeo primò: Obligari pensionarium pro rata pensionis solvere onera, quæ imponi solent fructibus beneficii, puta subsidium charitativum, excusatum, decimam Papalem, collectionem ad seminarii erectionem, Ecclesiæ reparationem, &c. cum enim pensio ex fructibus beneficii debeat, & omnia hæc & similia onera beneficiorum fructibus annectantur, consequens est, ut pensioni annexa sint. Garc. *p. 1. c. 5. n. 171.* Azor *p. 2. l. 8. c. 9. q. 2.* Ventrigl. *to. 2. annot. II. §. 2. n. 1.* Castrop. *de benef. d. 1. p. 11. §. 8. n. 2.* citans Gig. *de pens. q. 38. & 59.* Gamb. *de off. Leg. l. 6. q. 5. n. 207.* Barbos. *de pot. Ep. alleg. 77. n. 14. &c.* Unde jam beneficiatum solventem integrè dicta onera posse retinere eam partem, quæ pro rata pensionis solvenda erat à pensionario, tenent Ventrigl. Castrop. (citans Barb. *ubi ante.*) Garc. *loc. cit.* citans Marches. *de commiss. p. 2. c. 4. de commiss. appellat. n. 49.* Caccialup. *de pens. q. 17.*

2. Respondeo secundò: Procedere hæc quidem de pensione constituta, ut jure communi constitui deberet, ut ait Azor *loc. cit.* hoc est, sine clausula: *liberam, immunem & exemptam.* stante verò illa clausula & exemptione, quacum hodie dum pensio (utpote consueta constitui in alimenta & vitæ subsidia, quorum causam valde piam habeat jura & leges) libera & exempta ab iis oneribus reservari consuevit, pensionarius nihil ratione horum onerum solvere, seu de suspensione deperdere tenetur, sed ex integro satisfacere pro his oneribus spectat ad titularem. Lott. *l. 1. q. 38. n. 23.* Barb. *juris Eccles. l. 3. c. 21. n. 44.* dicens, stylum Curie habere, ut pensio à Papa assignata sit immunis ab omni onere, etiam subsidii charitativi, & citans Tamb. *to. 3. d. 10. q. 1. n. 7.* Azor *loc. cit.* (ubi quæ ad fulum dictam clausulam exemptivam & onera recitat) Garc. *loc. cit. n. 172.* Ventrigl. Castrop. *II. cit. Paris. l. 6. q. 2. n. 135.* Unde in specie non teneri pensionarium, cui reservata pensio cum dicta exceptione, ad solvendum subsidium charitativum, & stylum Curie Rom. habere, ut pensio auctoritate Papæ alicui assignata sit libera ab omni onere, etiam subsidii charitativi, tradit Azor *p. 2. l. 9. c. 14. q. 6. §. si quæras an clericus.* contra Belenzin. *de subsid. charitat. q. 37.* eò quòd, cum Papa reservat clerico, reservet eam ut annuum alimentum; alimenta autem sint libera ab oneribus & contributionibus quibuscunque. Extendit hoc ipsum Azor *loc. cit. c. 12. q. 11.* ex Gig. *q. 66.* ad onus insolitum & extraordinarium, si quid tale contingeret imponi beneficio, quòd pensionarius, cui reservata pensio libera ab omni onere, nihil pro eo solvere teneatur; eò quòd dicta clausula in literis pontificiis apponi solet, ut pensio libera sit ab omni onere etiam extraordinario. Distinguit tamen melius quoad hoc punctum Lott, prout videre poteris *quest. seq.*

3. Quod attinet Excusatum, quod concedi sollet regi Hispaniæ in beneficiis regnorum illius de quinquennio in quinquennium, hanc clausulam exemptivam, quæ expressè declarari solet, ut pensio sit immunis in specie ab hoc excusato, durare solum ad quinquennium illud, in quo incidit reservatio pensionis cum ea clausula, & eo finito, expirare vim illius derogatoriam: neque redintegrari